

Tijdschrift van de Belgische Senaat
nr. 11 - lente 2005

Senaat

Europa

Driedaags debat met burgers over moderne invulling van het burgerschap

Geen debat over de hoofden van de burgers heen, maar een diepgaand gesprek met en tussen de burgers van dit land. Bijna twee eeuwen na de onafhankelijkheid is het inderdaad hoog tijd om een moderne invulling te geven aan het burgerschap, aan het deel uitmaken van en het deelnemen aan de democratische besluitvorming.

Wat betekent het Belgische burgerschap in 2005 ?

Tijdens de **driedaagse van het moderne burgerschap** (van 8 tot 10 mei 2005) wordt deze vraag behandeld vanuit drie invalshoeken: de vorming tot burgerschap, de sociale integratie en uitsluiting en tenslotte de rol van de media.

Drie werkgroepen met onder meer professoren en journalisten bereiden de driedaagse voor:

1. De senatoren Christian Brotcorne (cdH) en Jeannine Leduc (VLD) trekken de werkgroep die het debat van **zondag 8 mei** over Staatsburgerlijke vorming voorbereidt.

Informatie: Géraldine Gautiers: gg@senate.be

2. De senatoren Sabine de Bethune (CD&V) en Christine Defraigne (MR) bereiden met hun werkgroep het debat over Sociale inclusie en Federalisme van **maandag 9 mei** voor.

Informatie: Marie-Aline Stacanov: mas@senate.be

3. De senatoren Philippe Mahoux (PS) en Staf Nimmegeers (sp.a-Spirit) werken aan het debat van **dinsdag 10 mei** over Media met als deelonderwerpen Pluralisme in de media, De media en de vrijheid van meningsuiting, Multiculturaliteit en de media en ten slotte Mediavorming.

Informatie: Johnny Anthoons: ja@senate.be

U bent welkom!

www.senaat.be

Fotowedstrijd en fototentoonstelling

Naar aanleiding van de viering van 175 jaar België en 175 jaar Parlement organiseert de Senaat een fotowedstrijd.

De wedstrijd richt zich tot beroepsfotografen, liefhebbers en jonge fotografen (zowel beroeps als liefhebbers).

De onderwerpen zijn **De Senaat binnen en buiten** en **175 jaar België in beeld**. Bij dit laatste onderwerp wordt gedacht aan belangrijke gebeurtenissen, Belgische gebruiken of ons kunstpatrimonium.

De inzendingen worden afgesloten op woensdag 22 juni 2005.

Voor de laureaten is er een prijzenpakket van 6.000 Euro, evenwichtig verdeeld per categorie en per onderwerp.

De prijzen worden officieel uitgereikt op donderdag 15 september 2005.

Tegelijk wordt in de Senaat een tentoonstelling geopend met de 30 beste foto's.

Wedstrijdreglement: www.senaat.be

Odisseaprijs voor ruimtevaart

De Odisseaprijs richt zich tot laatstejaars aan een Belgische universiteit of hogeschool die een studie of eindwerk rond ruimtevaart kunnen voorleggen.

Aan de prijs is een beurs van 8.000 Euro verbonden voor een verblijf in een Europese of Russische ruimtevaartorganisatie of -bedrijf.

Kandidaturen worden ingewacht tegen 1 juni 2005 en de eindwerken zelf tegen 30 september 2005.

De prijs wordt op 15 november 2005 in de Senaat uitgereikt.

Wedstrijdreglement: www.senaat.be

Bezoek het Federale parlement

U kan in principe alle vergaderingen bijwonen.

De vergaderagenda staat op www.senaat.be onder de rubriek "Parlementaire activiteiten".

Bij aanvang van de vergadering meldt u zich met uw identiteitskaart aan de bezoekersingang aan de achterkant van het parlement (Leuvenseweg 7). Plaatsen reserveren is niet mogelijk.

Dank zij **webcasting** kan iedereen rechtstreeks op www.senaat.be de plenaire debatten volgen.

Het Federale parlement ontvangt dagelijks bezoekersgroepen voor een rondgeleid bezoek.

Reserveren is noodzakelijk. De bezoeken zijn volledig gratis.

Groepen tellen 10 tot 30 personen. Grotere groepen worden gesplitst. Op zondag zijn er geen bezoeken. De rondgeleide bezoeken beginnen om 10, 11, 14 of 15 uur en duren anderhalf uur. Na een korte film over functie en werking van Kamer en Senaat leidt een gids u rond in de beide assemblees.

Op dagen van plenaire vergaderingen -meestal op donderdag- wordt de rondleiding ingekort, maar wonen de bezoekers de openbare vergadering in het halfroond bij.

Voor een groepsbezoek belt u Léon Tombal op 02/501.73.55 (fax 02/501.74.14) of vult u het formulier in op www.senaat.be onder de rubriek "Bezoek".

Het Federale parlement ontvangt ook individuele bezoekers.

U belt Léon Tombal (02/501.73.55) om aan te sluiten bij een groepsbezoek.

Het *Tijdschrift van de Senaat* is gratis. U contacteert hiervoor Monique Schaeck op ms@senate.be of 02/501.78.49.

<i>Europa centraal in debat met burger</i>	3
<i>Sterke en zwakke punten van de Europese Grondwet</i>	4
<i>Fundamentele rechten in de Europese Grondwet</i>	6
<i>Vrijheid, Veiligheid en Rechtvaardigheid</i>	8
<i>De toetreding van Turkije tot de Europese Unie</i>	10
<i>Immigratie- en asielsebeleid</i>	12
<i>België in Europa - Europa in België</i>	14
<i>Liberalisering van de energie en het verbruik</i>	17
<i>Sociaal-economisch beleid</i>	20
<i>Diensten van algemeen belang</i>	22
<i>De ontwikkelingssamenwerking van de Europese Unie</i>	24
<i>Armoede in de Europese Unie</i>	26
<i>Vrouwen en de Europese Unie</i>	27
<i>De jongeren en de Europese Unie</i>	28
<i>Europaquiz</i>	31
<i>Kaart van Europa</i>	32

verantwoordelijke uitgever:
Anne-Marie Lizin,
Voorzitter van de Senaat

redactiesecretariaat
Communicatiedienst
Leuvenseweg 7, 1009 Brussel
tel. 02/501.78.49 - fax 02/501.79.31
e-mail info@senate.be

opmaak en druk
Sofadi n.v., Brussel, tel. 02/210.01.00

Foto's:
Guy Goossens en
Mediatheek van de Europese Commissie

Europa centraal in debat met burger

Anne-Marie Lizin : "Dit initiatief is een primeur in de geschiedenis van onze instelling."

Voor de Europese integratie zijn het belangrijke tijden. De recente en toekomstige uitbreiding van de Europese Unie wekt bij de mensen verwachting en hoop. Daarom heb ik, met de medewerking van de senatoren, de deuren van de Senaat opengezet voor de hele Belgische samenleving.

Dit initiatief is een primeur in de geschiedenis van onze instelling, die zich modern en actief wil tonen.

Meer dan 1.700 mensen zijn op onze uitnodiging ingegaan. Een hele week lang hebben velen zich gebogen over de betekenis van de ratificatie van de Europese Grondwet, de toetreding van Turkije tot de Europese Unie en het ontwikkelingsbeleid van de Unie. Op het programma van de week stonden nog andere thema's: de vrouwen en de Europese Unie, de diensten van algemeen belang, de jongeren en de Europese Unie, de fundamentele rechten in de Europese Grondwet en België in Europa - Europa in België.

De debatten waren al even heftig als boeiend. Ze hebben zonder enige twijfel bewezen dat de mensen willen leren, ontdekken, begrijpen, discussiëren, en dat ze geïnformeerd willen zijn, ook over ingewikkelde onderwerpen als de toekomst van Europa.

Iedereen weet dat onze instelling een wetgevende taak heeft. De Senaat heeft nu laten zien dat hij met succes ook een andere opdracht kan vervullen: de burger ontvangen en hem informeren over onderwerpen die belangrijk zijn voor zijn toekomst.

Onze opdracht, een brug slaan tussen de burger en de Europese instellingen, is geslaagd.

Ik dank allen die ervoor gezorgd hebben dat dit initiatief geen dode letter bleef.

Beste mensen, tot binnenkort, op een volgend initiatief van de Senaat.

Anne-Marie Lizin
Voorzitter van de Senaat

Sterke en zwakke punten van de Europese Grondwet

Met dit thema opent de Senaat de lang verwachte Europese week. Zoals de voorzitter van de Senaat, **Anne-Marie Lizin** (PS), en de fractievoorzitters **Paul Wille** (VLD), **Philippe Mahoux** (PS) en **Sabine de Bethune** (CD&V) het terecht stellen, moeten de burgers over Europa worden geïnformeerd. Het is trouwens niet meer dan normaal dat de eerste kamer het internationaal beleid van België onderzoekt en de kloof tussen Europa en de burgers tracht te dichten.

In juni 2004 hebben de leiders van de 25 lidstaten van de Europese Unie een akkoord bereikt over een nieuwe Grondwet om de EU efficiënter en democratischer te maken. In haar inleiding tot de vergadering spreekt **Anne-Marie Lizin** de wens uit dat deze Grondwet de vrede en de stabiliteit in Europa zou versterken. De tekst zal slechts in 2006 in werking treden nadat alle lidstaten van de Europese Unie hem hebben geratificeerd. Dit is dus het geschikte moment om de burger aan het woord te laten.

Voor Jean-Luc Dehaene (CD&V) blijft de Europese Grondwet een compromis. Dromen van perfectie leidt volgens de gewezen Premier tot immobilisme.

Waarschuwing

Elio Di Rupo (PS), volksvertegenwoordiger en lid van de Europese Conventie, meent dat deze Grondwet een "kleine vooruitgang" betekent tegenover het Verdrag van Nice. Hij wijst op het probleem van een volksraadpleging in Bel-

gië. Niet alleen herinnert een referendum aan het trauma van de koningskwestie en is het strijdig met de Grondwet. Het zou bovendien kunnen leiden tot een debat dat wordt ontsierd door xenofobe en racistische opmerkingen.

Di Rupo onderstreept dat de uitslag objectief moet zijn, zulks om een degelijk debat mogelijk te maken. Tot besluit spreekt hij zich uit vóór het ontwerp van Grondwet, maar verduidelijkt dat het om een "strijdbaar ja" gaat.

Ruim 1.700 mensen nemen deel aan de Europese week in de Senaat van 6 tot 10 december 2004. Onder hen ook Prinses Astrid, geflankeerd door Senaatsvoorzitter Anne-Marie Lizin en Kamervoorzitter Herman De Croo.

Niet dromen over volmaaktheid

Jean-Luc Dehaene (CD&V), Europarlementslid en ondervoorzitter van de Europese Conventie, herinnert eraan dat de Europese Grondwet een compromis is. Er moet geen perfectie worden nagestreefd, zoniet verzandt men in immobilisme. Dehaene ziet de toetreding van nieuwe lidstaten als een eerste stap in de integratie en beklemtoont zijn

Wel of geen referendum over de Europese Grondwet: de meningen onder het publiek zijn duidelijk verdeeld.

Europese Grondwet. Iemand had gewenst dat de Europese Grondwet uitdrukkelijk had verwezen naar de christelijke wortels van Europa.

Senator **Sabine de Bethune** (CD&V) is verheugd dat de tekst de godsdienstvrijheid bevestigt. Zij is ook tegenstander van een referendum, te meer omdat onze Grondwet dit niet mogelijk maakt.

Haar collega **Isabelle Durant** (Ecolo) is het daarmee helemaal niet eens. Zij wenst zo snel mogelijk een referendum.

Een **deelnemer** had voordien al opgemerkt dat een recent advies van de Raad van State stelt dat, indien België een volksraadpleging wil organiseren, de Grondwet moet worden gewijzigd.

Hoewel hij de kwaliteit van de uiteenzettingen erkent, betreurt een andere **deelnemer** de onevenwichtige keuze van sprekers. Hij herinnert eraan dat ondanks alles een aantal mensen tegen de Europese Grondwet zijn.

Nog een **andere deelnemer** wenst dat de sociale en de fiscale harmonisering opnieuw centraal zouden staan in de Europese debatten. Die harmonisering is onvoldoende gevorderd in vergelijking met het Belgische sociale model.

Een **deelnemer** vreest dat de wijziging van de Europese Grondwet te moeilijk werd gemaakt. Dat zou tot een blokkering van de Europese instellingen kunnen leiden. ■

* zie kadertekst pagina 16

voorkeur voor een Europa met een sterke Europese Commissie.

Het **publiek** heeft vragen over de organisatie van een referendum over de Europese Grondwet en de gevolgen die een negatief resultaat zou kunnen hebben. De **voormalige Eerste minister** repliceert dat je problemen pas moet oplossen wanneer ze zich aandienen.

Vooruitgang

Voor Europarlementslid **Annemie Neyts-Uyttebroeck** (VLD) is de Europese Unie een "work in progress". De ratificatie van het Grondwettelijk Verdrag betekent een aanzienlijke vooruitgang tegenover de huidige situatie. Zoals Jean-Luc Dehaene, en in tegenstelling tot Valéry Giscard d'Estaing, de voorzitter van de Europese Conventie, is zij ervan overtuigd dat het Europese gebouw verre van voltooid is.

Waarom iedereen belang heeft bij de ratificatie

Koen Lenaerts, rechter bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, gooit het over een meer technische boeg. Volgens hem doet de tekst van de Grondwet, die iets tussen een

verdrag en een grondwet is, een beetje denken aan een Belgisch compromis. Toch is het een vooruitgang op de weg naar de Europese integratie en de waarden die deze vertegenwoordigt. Hij meent dat zelfs eurosceptici het verdrag moeten ratificeren. Tegenstemmen staat voor hem gelijk met het behoud van de huidige toestand.

Sterke en zwakke punten

Pierre Moscovici, ondervoorzitter van het Europees Parlement, betreurt dat de door het Verdrag van Nice gewekte hoop niet werd ingelost. Een slechte verstandhouding tussen Frankrijk en Duitsland heeft tot een gedeeltelijke mislukking geleid. Eén van de zwakke punten van het ontwerp van Europese Grondwet is de te beperkte omvang van de gekwalificeerde meerderheid* en de zware procedure om de Grondwet te herzien. Europa is een compromis tussen waarden, doelstellingen en politieke krachten en geeft zo goed mogelijk vorm aan een Europese ruimte.

Het standpunt van de burgers

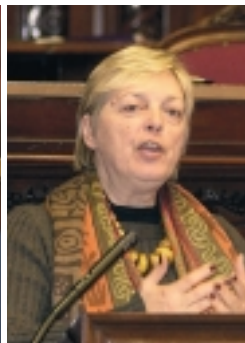
De vragen van de **deelnemers** gaan over de informatie, het sociale Europa en de herzieningsprocedure van de

Sabine de Bethune (CD&V) is verheugd dat de Europese Grondwet de godsdienstvrijheid bevestigt.

Elio di Rupo (PS) verduidelijkt dat zijn "ja" voor het ontwerp van Europese Grondwet een "strijdbaar ja" is.

Annemie Neyts-Uyttebroeck (VLD) vindt de Europese Grondwet een flinke stap vooruit, maar er is nog werk aan de winkel.

Koen Lenaerts (Europees Hof) is een vurig pleitbezorger van de Europese Grondwet.

Isabelle Durant (Ecolo) is voor een referendum over de Europese Grondwet.

Ook Pierre Moscovici (PS-Frankrijk) erkent de zwakten in de Europese Grondwet.

Bij het publiek rijzen er vragen over de vrijwaring van de mensenrechten bij de bestrijding van het terrorisme.

Fundamentele rechten

in de Europese Grondwet

Mensenrechten, democratie en de rechtstaat zijn fundamentele waarden van de Europese Unie. Zij zijn verankerd in de oprichtingsverdragen en werden verder versterkt door de aanneming van het *Handvest van de grondrechten*. De eerbiediging van de mensenrechten is een voorwaarde voor landen die tot de Europese Unie willen toetreden en een vereiste voor landen die met de Unie handels- en andere overeenkomsten hebben gesloten.

Professor **Paul Lemmens** (KU Leuven) wijst erop dat voor het eerst in 50 jaar geschiedenis van de Europese Unie de burgerlijke, politieke en sociale rechten verenigd werden in één tekst. Vermits de grondrechten nu een onderdeel geworden zijn van de Europese Grondwet, zullen zij volgens hem veel zichtbaarder worden en zal de bevolking voortaan veel sterker aandringen op de naleving ervan.

Forum shopping

Volgens senator **Francis Delpérée** (cdH) vallen in de tekst vooral de herhalingen, de leemten alsook de conflicten die hij kan veroorzaken op. Wat hem alvast verast, is dat er in deze Grondwet niets staat over het recht op toegang tot openbare functies, met inbegrip van de Europese openbare functies. De persvrijheid vindt

hij er ook niet in terug. Hij waarschuwt voor bevoegdheidsconflicten tussen rechters en voor “forum shopping” : de burger zou wel eens in de verleiding kunnen komen om een zelfde proces achtereenvolgens voor de Belgische rechter, de rechter in Straatsburg (Europees Hof voor de rechten van de Mens) en de rechter in Luxemburg te brengen.

Duwtje voor de mensenrechten

Senator **Hugo Vandenberghe** (CD&V) is dan weer verbaasd dat de tekst het alleen heeft over rechten en niet over plichten.

Het lijkt hem zeer onrealistisch te denken dat zo'n belangrijke inventaris van grondrechten alleen van toepassing zal

Hugo Vandenberghe (CD&V) vraagt waarom de Europese Grondwet enkel over rechten en niet over plichten spreekt.

blijven op de Europese bevoegdheden. Hij verwijst in dit verband naar de Amerikaanse *Bill of Rights*. Die zou ook alleen maar gelden voor de federale materies, maar dat was buiten het *Supreme Court* gerekend. Dat breidde de werkingssfeer van die tekst uit tot het recht van de deelstaten.

Veel sprekers zien in de Europese Grondwet en het Handvest wel een mo-

Prof. Paul Lemmens verheugt zich erover dat voor het eerst in 50 jaar geschiedenis van de Europese Unie alle rechten van de burgers in één tekst worden gebundeld.

mentum voor de stimulering van de mensenrechten.

Senator **Nathalie de 'T Serclaes** (MR) zegt niet te denken dat de tekst een omwenteling zal brengen wat de mensenrechten betreft, maar hij kan volgens haar wel nieuwe wegen openen.

Senator **Hugo Vandenberghe** (CD&V) wijst er evenwel op dat de rechters in het Hof van Justitie vooral een economische specialisatie hebben. Dit ligt anders bij de rechters van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, die vanouds een grote gevoeligheid voor mensenrechten hebben.

Volgens professor **Paul Lemmens** zou het dan ook een logische stap zijn dat de Europese Unie zelf zou toetreden tot de *Conventie voor de Mensenrechten*. Bij een inbreuk tegen de mensenrechten binnen de instellingen van de EU, zou de benadeelde dan ook kunnen aankloppen bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

Een **burger** vraagt hierop aan professor Paul Lemmens of hij niet vindt dat onder het mom van de bestrijding van het terrorisme steeds meer fundamentele rechten worden geschonden, wat professor Lemmens beaamt. Op de vraag hoe dit dan kan worden voorkomen, antwoordt hij dat de rechter de enige is die dergelijke uitwassen kan indijken.

Een andere **burger** wil weten waarom er geen Europees Commissaris voor de mensenrechten is. Professor Paul Lemmens ziet hier eventueel een mooie rol weggelegd voor het Agentschap voor de Grondrechten. De Europese Commissie heeft er onlangs op aangedrongen dat dit agentschap er zou komen. Het zou volgens de professor kunnen uitgroeien tot het geweten van Europa inzake grondrechten.

Aldus eindigt een kritisch maar constructief panel op een hoopvolle noot. ■

Nathalie de T'Serclaes (MR): "Geen omwenteling, wel nieuwe wegen voor de mensenrechten".

Francis Delpérée (cdH) wijst op heel wat leemten in de Europese Grondwet.

Vrijheid, Veiligheid en Rechtvaardigheid

Volgens de voorzitter van het panel, fractievoorzitter **Christine Defraigne** (MR), is veiligheid een basisrecht dat de rechtsstaat moet garanderen aan zijn burgers. Men denkt nogal gemakkelijk dat de vrijheid om overal in de Europese Unie vrij te reizen, te leven en te werken een vanzelfsprekende zaak is. Juist daarom is een ruimte van veiligheid, waarin iedereen zich aan zijn dagelijkse bezigheden kan wijden, zo belangrijk. Het individu moet worden beschermd tegen de internationale criminaliteit. Iedereen moet gelijke toegang hebben tot de rechter. Daarom bouwt de Europese Unie aan een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid.

Om de naleving van de fundamentele rechten van de burgers te waarborgen, moet de Europese Unie een nauwe justitiële en politieke samenwerking tot stand brengen, gaat de voorzitter van het panel verder. Dat vereist een harmonisering van de verschillende nationale wetgevingen.

De Europese ruimte

Anne Weyembergh van het *Institut d'Études européennes* van de ULB onderstreept dat de uitbouw van een Europese ruimte nog ver van voltooid is. Er is nog gebrek aan efficiëntie en daadkracht, democratisch gehalte en jurisdictie. De Europese Grondwet zal die gebreken voor een groot deel verhelpen.

Michèle Coninx is de Belgische vertegenwoordiger bij Eurojust, de organisatie die de gerechtelijke samenwerking binnen de EU moet versterken om de grensoverschrijdende criminaliteit te bestrijden. Ze benadrukt de noodzaak om de georganiseerde misdaad te bestrijden via instanties zoals Eurojust, een groep van vijftientig magistraten. Ze zegt dat iedere Europese burger zich tot hen kan wenden. De feiten to-

Michèle Coninx (Eurojust), Frédéric Henrard (Federale politie) en Frederik van Oost (Federale politie) zijn beslagen gesprekspartners in het debat over de wrijvingen tussen vrijheid en misdaadbestrijding.

nen aan dat in de Europese criminele ruimte de grenzen niemand meer tegenhouden en de bewegingsvrijheid enorm groot is. Een gepaste reactie van gerecht en politie lijkt dan ook onontbeerlijk om dat fenomeen in te dijken. Ze herinnert eraan dat enkele maanden vóór de aanslagen van 11 september Eurojust twee leden van Al Qaeda in Spanje kon doen arresteren.

Europol

Frederik Van Oost van de Federale politie legt de vinger op een concreet probleem. Er bestaan zoveel informatiekanaalen dat twijfel ontstaat binnen de politiediensten van de lidstaten. De Europese Grondwet zal de positie van Europol en van de diverse politiediensten van de lidstaten waarschijnlijk verbeteren. Europol blijft de bevoegde nationale overheden ondersteunen en bijstaan, maar de Europese wet waaronder Europol valt, zal gemakkelijker kunnen worden gewijzigd.

Frédéric Henrard van de Federale politie wijst erop dat de aanneming van de Europese Grondwet de versterking van Europol mogelijk zal maken, veeleer dan de uitbouw van een soort Europese FBI.

Een **burger** vraagt of de elektronische identiteitskaart niet kan bijdragen tot een betere informatie-uitwisseling tussen de lidstaten.

Georganiseerde criminaliteit

Een **andere aanwezige** wenst dat een echt Europees beleid wordt gevoerd tegen de georganiseerde criminaliteit.

Volgens Anne Weyembergh (ULB) heeft de Europese Grondwet voldoende oog voor de vrijwaring van de mensenrechten.

Christine Defraigne (MR) (rechts op de foto) en Mia De Schamphelaere (CD&V) leiden het debat in goede banen.

Antoine Duquesne, MR-Europarlementslid, antwoordt hierop dat het Europees parlement een glazen huis is. Deze transparantie biedt de burger de kans om te reageren. De strijd tegen de grensoverschrijdende criminaliteit en het terrorisme zal niet op nationaal vlak worden gewonnen. Dank zij de Europese Grondwet zal deze gemeenschappelijke aanpak het mogelijk maken de georganiseerde criminaliteit doeltreffender te bestrijden, bij voorbeeld door het instellen van het ambt van Europees procureur. ■

Ook Antoine Duquesne (MR) gelooft dat de Europese Grondwet zal bijdragen tot een efficiëntere bestrijding van de misdaad.

De toetreding van Turkije tot de Europese Unie

"Moet Turkije niet eerst de Armeense volkerenmoord van 1915 erkennen, vooraleer over toetreding kan worden gesproken?" , vraagt een dame van Armeense origine.

In zijn inleiding stelt minister **Karel De Gucht** dat de Belgische regering er duidelijk mee heeft ingestemd de onderhandelingen over de toetreding van Turkije tot de Europese Unie snel (halverwege 2005) aan te vatten.

Turkije heeft al sinds 1963 een associatieverdrag met de Europese Unie gesloten met het oog op toetreding. Sedert 1999 is het land officieel erkend als kandidaat-lidstaat. Geen onderhandelingen aanvaatten komt er volgens de minister op neer dat men terugkomt op een aangegane verbintenis. Men trekt evenwel geen wissel op de toekomst, want gesprekken kunnen mislukken. Bovendien zullen ze minstens tien jaar duren, wat voldoende

tijd biedt om de recente toetreding van de tien nieuwe staten te "verteren".

Moslimland én lekenstaat

Er blijven volgens de minister nog heel wat problemen, maar met Kemal Atatürk richt Turkije zich reeds sinds 1923 op Europa. Het gaat om een moslimland dat tegelijk een lekenstaat is, waarin het belijden van de islam te verenigen is met onze westerse maatschappij. De onderhandelingen weigeren kan Turkije naar een meer fundamentalistische vorm van de islam doen afglijden.

De toetreding zal ten slotte een krachtig middel zijn om ons democratisch en

Een boeiend, soms bewogen debat met onder de vele deskundigen en politici die de vragen kwamen beantwoorden, Karel De Gucht, minister van Buitenlandse zaken, Robert Anciaux, emeritus hoogleraar aan de ULB en Turkije-specialist, PS-Europarlementslid Véronique De Keyser, Alessandro Missir di Lusignan, deskundige van de Europese Commissie, en François Roelants du Vivier (MR), voorzitter van de commissie Buitenlandse betrekkingen van de Senaat.

maatschappelijk model te promoten.

Robert Anciaux (ULB) treedt Minister De Gucht bij. Turkije heeft ervoor gekozen zijn democratisch bestel te verdiepen.

Volgens Europarlementslid **Véronique De Keyser** (PS) geniet het toetredingsproject brede steun in het Europees

Karel De Gucht (VLD) en Robert Anciaux (ULB): Turkije is zowel een moslimland als een lekenstaat.

Senator **François Roelants du Vivier** (MR) vraagt zich af of we onder onze klokkentoren willen blijven zitten. De toetreding van Turkije biedt ons een historische kans om onze horizon te verruimen. Er moeten nog belangrijke inspanningen worden geleverd, maar de vooruitgang is spectaculair. Laten we niet vergeten dat de Turkse vrouwen stemrecht hebben sinds 1934, terwijl dat er in België pas in 1949 kwam.

Europese identiteit

Senator **Karim Van Overmeire** (VB) onderstreept het belang van een Europese identiteit, dat moeilijk te rijmen valt met de toetreding van een moslimstaat als Turkije.

Volgens minister **Karel De Gucht** gaat het om een vals argument, want *“welke gemeenschappelijke geschiedenis heeft ons land met lidstaat Malta of met kandidaat-lidstaten Bulgarije of Roemenië?”*

Senator **Marc Van Peel** (CD&V) vindt daarentegen dat er zeer goede argumenten zijn tegen de toetreding van Turkije, onder meer wat de Europese identiteit van dat land betreft. Het argument wordt volgens hem gegijzeld door extreem rechts, waardoor geen ernstig debat mogelijk is.

Tot slot van dit debat komt het bij een informele stemming tot een duidelijke meerderheid voor het aanvatten van onderhandelingen met Turkije voor toetreding tot de Europese Unie. ■

Bij een informele stemming is een duidelijke meerderheid van de aanwezigen voor het aanvatten van onderhandelingen met Turkije voor toetreding tot de Europese Unie.

Parlement. De commissie Buitenlandse zaken van het Europees Parlement heeft voor het aanvatten van onderhandelingen gestemd, met 50 stemmen voor, 18 tegen bij 6 onthoudingen.

Tal van vragen en reacties van **burgers** laten niet op zich wachten. Moet Turkije niet eerst de Armeense volkerenmoord van 1915 erkennen, vooraleer over toetreding kan worden gesproken?

Voor **Véronique De Keyser** (PS) maakt erkenning van de volkerenmoord deel uit van de onderhandelingen. Het is er echter geen voorwaarde voor. Hetzelfde geldt voor de kwestie Cyprus.

Armeense volkenmoord & Cyprus-kwestie

«Turkije wordt het Trojaanse paard van de Verenigde Staten. Daarom steunt de VS de toetredingskandidatuur zo krachtig,» reageert een **burger** vinnig.

Minister **Karel De Gucht** verduidelijkt dat de Verenigde Staten en Europa van-

zelfsprekend gemeenschappelijke belangen hebben, waaronder de stabiliteit in de regio. Geen enkel land van de Europese Unie, zeker niet in een uitgebreide EU, zal een ander EU-land kunnen domineren. Er is dus geen sprake van een Trojaans paard, aldus de minister. Het zou voor hem een onvergeeflijke fout zijn om de onderhandelingen niet aan te vatten met een moslimgemeenschap die naar Europa kijkt. Als er geen onderhandelingen komen, lopen wij het gevaar dat Turkije de andere kant kiest.

“Geen enkele niet-moslim werkt in het Turkse leger of in de magistratuur”, werpt een deelnemer op. **Robert Anciaux** (ULB) geeft toe dat het kemalistische leger geen niet-moslims in zijn rangen wou, maar hij merkt op dat die laatsten er evenmin deel van wensten uit te maken. Over moslimmagistraten en niet-moslimmagistraten spreken heeft geen zin, aangezien Turkije een lekenstaat is. De legitimiteit van het politieke gezag komt voor dat land, zoals voor het onze, uit verkiezingen en uit niets anders.

Véronique De Keyser (PS): “De Armeense volkenmoord telt mee bij onderhandelingen met Turkije, maar is geen voorwaarde om te onderhandelen”.

François Roelants du Vivier (MR): “De toetreding van Turkije biedt ons een historische kans om onze horizon te verruimen”.

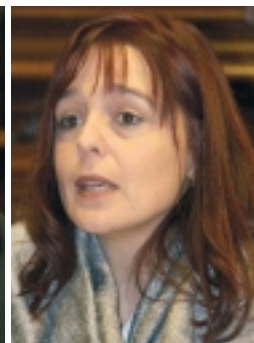
Volgens Karim Van Overmeire (VB) valt de Europese identiteit moeilijk te rijmen met de toetreding van een moslimstaat.

Ook Marc Van Peel (CD&V) plaatst vraagtekens bij de Europese identiteit van Turkije.

Verschillende debatten worden gemodereerd door journalisten. Op de foto: Yves De Smet van de krant De Morgen. Maar ook het Belang van Limburg, de Gazet van Antwerpen en Metro verlenen hun medewerking.

Martine Dubuisson van de krant Le Soir modereert het debat. Andere debatten werden gemodereerd door journalisten van La Libre Belgique, La Dernière Heure en Metro.

Immigratie- en asielbeleid

Wat zijn de negatieve en de positieve gevolgen van immigratie voor het opvangland? Hoe kunnen de landen van de Europese Unie reageren op dit fenomeen waarmee ze niet op dezelfde wijze worden geconfronteerd? Het Unieverdrag reikt de Lidstaten de instrumenten aan voor een Europees immigratie- en asielbeleid.

De voorzitter van het panel, senator **Ludwig Vandenhove** (sp.a-Spirit), brengt het debat op gang met de vaststelling dat *“migraties een feit zijn en in de toekomst alleen maar zullen toenemen. Iedere man of vrouw zal altijd op zoek gaan naar een beter leven voor zichzelf en zijn of haar gezin”*.

Vanuit dit uitgangspunt snijden de sprekers – waaronder de senatoren **Berni Collas** (MR) en **Marc Van Peel**

(CD&V) – het delicate thema aan van de immigratie binnen de Europese Unie en van de asielaanvragen.

Bron van rijkdom

Senator **Sfia Bouarfa** (PS), ondervoorzitter van het panel, stelt dat de immigratie een rijkdom is voor de Europese landen.

Sommige sprekers menen dat de Unie

de strijd tegen de illegale immigratie heeft opgedreven, maar helaas niet echt aandacht heeft besteed aan maatregelen ter bevordering van de integratie van de migranten die hier reeds legaal verblijven.

Volgens **Laurent De Boeck**, vertegenwoordiger van België bij de *Internationale Organisatie voor Migratie*, moet een integratie- en asielbeleid hand in hand gaan met ontwikkelingsamen-

Ludwig Vandenhove (sp.a-Spirit) en Sfia Bouarfa (PS) leiden het debat.

werking, sociale hulp en strijd tegen discriminaties. De deskundigen staan nogal terughoudend tegenover een herhaling van de regularisatiecampagne van 2000, die een uitlaatklep was tegen de aanslepende procedures. Ze zien liever dat dergelijke initiatieven niet worden geïnstitutionaliseerd en geven de voorkeur aan regularisaties geval per geval, bijvoorbeeld om medische of humanitaire redenen.

Terugdringing van de migratiestromen

Victor Hugo schreef al dat *“wanneer men een school opent, men een gevangenis sluit”*. Meerdere sprekers zijn dan ook van mening dat Europa de migratiestromen kan terugdringen door te investeren in de landen die problemen kennen.

Het idee om binnen de Europese Unie quota vast te leggen om een selectieve immigratie mogelijk te maken, vindt niet echt veel weerklank bij de aanwezigen. Duitsland en Oostenrijk verzetten zich momenteel tegen elke Europese regeling terzake. Bovendien zal het probleem van de illegale immigratie hiermee niet worden opgelost.

Dirk Van den Bulck, commissaris-ge-

neraal ad interim voor de *Vluchtelingen en de Staatlozen*, is van mening dat eventuele transitkampen aan de grenzen van de Europese Unie slechts een oplossing kunnen zijn in een periode van crisis.

Tot slot pleiten alle aanwezigen voor een geleidelijke harmonisering van het Europese immigratie- en asielbeleid, in samenwerking met de derde landen, en voor een betere integratie van de legale immigranten. ■

Voor Laurent De Boeck (Internationale Organisatie voor Migratie) past het immigratie- en asielbeleid in een veel ruimer verband.

België in Europa Europa in België

De Europese Unie is zeer sterk aanwezig in onze hoofdstad. Wat mag dit kosten en brengt het ons ook iets op? Welke plaats is er nog voor een klein land als België in de uitgebreide Unie? Heeft ons land in de toekomst nog iets in te brengen? Moeten we vrezen voor een delocalisering van bedrijven naar lagelonenlanden en een bijbehorend verlies aan arbeidsplaatsen?

Mia DE VITS
Mia De Vits (sp.a-Spirit): "Ik ben tegen de eventuele opsplitsing van de Belgische stem in Europa."

Genoeg stof voor een debat met Staatssecretaris voor Europese zaken Didier Donfut (PS) en Europarlementslid Mia De Vits (sp.a-Spirit) over de rol van België binnen de Europese Unie, maar ook over nut en nadeel van de Europese instellingen in Brussel.

Staatssecretaris **Donfut** benadrukt dat in het uitgebreide Europa elk land afzonder-

lijk weinig macht heeft. Grote landen proberen allianties te vormen om hun mening kracht bij te zetten. Een klein land zoals België heeft volgens hem evenveel of even weinig te zeggen als grote landen. Hij is ervan overtuigd dat ons standpunt belangrijk is en dat we initiatieven moeten blijven nemen binnen Europa. Dit is dan ook de perfecte aanleiding voor de moderatoren om de eerste stelling te introduceren.

Stelling 1:
België heeft geen invloed

De meerderheid van het publiek is het hiermee oneens. Professor **Bruno Liebhaberg** (ULB, tevens gewezen medewerker van voormalig Europees Commissievoorzitter Jacques Delors)

wijst er meteen op dat elk land, hoe klein ook, een stem heeft en dat bij voorbeeld de gouverneurs van de nationale banken een gelijkwaardige inbreng hebben bij de beslissingen over de euro.

Senator **Luc Van den Brande** (CD&V), panelvoorzitter, ziet nog een andere rol weggelegd voor ons land: *"België kan een belangrijke rol spelen als bruggenbouwer. Versnippering tussen regionale en gemeenschapsbevoegdheden is geen handicap voor de plaats van België in Europa. Europa is geen zaak van hiërarchie, maar van partnership tussen het lokale, regionale, federale en Europese gegeven."*

Europarlementslid **Mia De Vits** (sp.a-Spirit) treedt hem niet volledig bij: *"België kan een rol spelen op het vlak van diplomatie. De werkgelegenheidsstrategie en het Europese defensievoorstel zijn Belgische ini-*

Hoeveel kosten de Europese instellingen eigenlijk?

Op de vraag hoeveel de Europese instellingen eigenlijk kosten, antwoordt Staatssecretaris **Didier Donfut** dat die prijs niet zo hoog is als wel eens beweerd wordt: *"Europa heeft ongeveer 60 000 mensen in dienst, waarvan 20 000 Europese ambtenaren. Voorts zijn er de ambassades, de pers, de vertalers en een grote groep van mensen die direct of indirect met Europa te maken hebben. Ter vergelijking: de stad Barcelona telt 15 000 werknemers. Bovendien mogen we het positieve effect voor Brussel niet verwaarlozen. Een studie wijst uit dat Europa 10% van de arbeidsplaatsen en 13% van het bruto regionaal product van Brussel vertegenwoordigt."*

tiatieven. Er is coördinatie nodig tussen de verschillende bevoegdheidsniveaus. Ik ben tegen een eventuele opsplitsing van de Belgische stem.”

Iemand uit het publiek vindt dan weer dat België een belangrijke morele inbreng heeft: “De invloed van België is afhankelijk van het staatsmanschap van onze vertegenwoordigers. Wij hebben belang bij een verenigd Europa. De oorspronkelijke bedoeling van de Unie was vrede, en die mag iets kosten.”

Stelling 2:

Europa schiet tekort op sociaal vlak

Een stemming onder het publiek maakt duidelijk dat de meerderheid van de aanwezigen vindt dat Europa wel degelijk tekortschiet op sociaal vlak. Het onderwerp ligt het publiek overduidelijk na aan het hart.

Een losse greep uit de vele vragen bij het publiek : “Wat is het standpunt van de EU tegenover delokalisering van bedrijven binnen de Europese Unie? Wat is het standpunt van Europa tegenover de arbeidsvoorwaarden in derde landen in het kader van het concu-

rentiebeleid? Zal een sociaal Europa niet tot onze ondergang leiden aangezien we niet langer concurrentieel zullen kunnen zijn? Is het begrip “sociale economie” te verzoenen met het principe van concurrentie op de vrije markt? Wat moet worden verstaan onder minimale arbeidsvoorwaarden?”

Expert **Bruno Liebhabergh** vindt alvast dat de unanimitetsvereiste (*) sociale vooruitgang moeilijk maakt, maar dat we via de politiek kunnen bijdragen tot de totstandkoming van een sociaal Europa.

Senator **Philippe Mahoux** (PS) pikt hierop in: “Unanimitet moet worden beschouwd als een verdediging van het systeem in de landen met de beste sociale bescherming. Wordt de unanimitet afgeschaft, dan lopen we het risico dat sommige landen een eigen systeem zullen toepassen dat niet aan minimumvoorwaarden beantwoordt. Indien er een clause wordt ingeschreven die sociale achteruitgang verbiedt, dan kan ik daarentegen wel akkoord gaan met de afschaffing van de unanimitetsregel.”

(*) Zie volgende bladzijde

Een stemming onder het publiek maakt duidelijk dat de meerderheid van de aanwezigen vindt dat Europa wel degelijk tekortschiet op sociaal vlak.